

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Мукачівська міська рада
Волинський національний університет ім. Лесі Українки
Поморська академія у Слупську

Становлення особистості: персоногенетичний контекст

Збірник тез доповідей

Україна, Мукачево
18-19 травня 2023р.

УДК 159.923.2:159.922(043.2)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(Протокол №4 від 16.05.2023р.)

C11

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, 18-19 травня 2023р., Мукачево/ Ред. кол. Щербан Т.Д.(гол.ред.) та ін.–Мукачево: Вид-во МДУ, 2023.–121с.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д. психол. н, професор (голова); **Гоблик В.В.** – д. екон. н., професор; **Моргун А.В.** – к. філолог.н., доцент; **Корнієнко І.О.** – д. психол. н, професор; **Брецько І.І.** – к. психолог. н, доцент; **Воронова О.Ю.** – к. психолог. н, доцент.

властивість визначається багатьма психологічними умовами, а також ступенем відповідності їх кількісним та якісним характеристикам виконуваної професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Львовичкіна А.М. Психологічні і методичні особливості формування стресостійкості майбутніх соціальних працівників. *Актуальні проблеми психології*. Т. 7. Вип. 44. С. 133-142.
2. Олійник О.О. Психологічний аналіз понять емоційної, психологічної та стресостійкості. *Вісник Харківського університету*. Харків, 2004. №617. С. 96–100.
3. Тептюк Ю.О. Динаміка стресостійкості соціальних працівників залежно від психологічних умов її розвитку. *Polish journal of science*. 2021, № 35. VOL. 2. С. 61-64.

УДК 316.6-049.2:159.923.2:364-787.522(043.2)

КОСТЮ С.Й., ЯМЧУК Т.Ю., ДОЛИНАЙ М.І.
Мукачівський державний університет

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МАНІПУЛЯЦІЇ ТА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

Підставою дослідження онтологічних і соціально-філософських підходів до вивчення явища маніпуляції стали роботи Г. Гегеля, К. Маркса, Ф. Енгельса, Ф. Ніцше, А. Шопенгауера, С. Кьєркегора.

Серед наукових досліджень, в яких розкривалися психічні складові маніпуляцій, особливості свідомості та підсвідомості людини в умовах різних дій, розроблялися тією або іншою мірою в працях З. Фрейда, Г. Лебона, К.-Г. Юнга.

Засоби психологічного впливу, зокрема маніпулятивного, – це докладання зусиль з боку відправника впливу. З точки зору технології нічого більшого зробити не можна – далі енергія дії повинна працювати сама – від маніпулятора її проходження вже не залежить. Вплинути на характер проходження за допомогою інших засобів впливу можна, а провести енергію не можна [1;2].

Формування повноцінного наукового уявлення про сутність соціально-психологічної адаптації особистості можливе на основі ідеї онтогенетичної соціалізації. Вона представляє той складний процес, завдяки якому індивід перетворюється в особистість, що характеризується рисами соціально-психологічної зрілості [3].

Варто зазначити, що онтогенетичну соціалізацію можна визначити як такий процес взаємодії індивіда й соціального середовища, у ході якого в різних проблемних ситуаціях, що виникають у сфері міжособистісних відносин, індивід засвоює механізми й норми соціальної поведінки, настанови, риси характеру й інші особливості особистості [2].

Одним з найважливіших принципів теорії соціально-психологічної адаптації особистості можна вважати наступне твердження: у складних проблемних ситуаціях адаптивні процеси особистості протікають за участю не окремих, ізольованих механізмів, а цілісних їхніх комплексів. Ці адаптивні комплекси, знову й знову актуалізуючись і використовуючись у подібних соціальних ситуаціях, закріплюються в структурі особистості й стають підструктурами її характеру. Вивчення стійких адаптивних комплексів є одним із завдань науки. Приймаючи класифікацію адаптивних механізмів, що зустрічається в психологічній літературі, й ділить їх на захисні й незахисні, можна доповнити цю класифікацію середнім, змішаним типом адаптивного комплексу, відповідно адаптивного процесу й адаптованості, які здійснюються змішаними адаптивними комплексами [1;3].

Процес адаптації особистості в суспільстві пов'язаний з розвитком та збереженням її фізичного, психічного та соціального здоров'я [2;3].

Отже, соціально-психологічну адаптацію можна представити як процес і результат активного пристосування індивіда до умов соціального середовища, під час якого відбувається наближення цілей, ціннісних орієнтацій групи і особистості, засвоєння норм, традицій, групової культури. Вона існує в умовах певних адаптаційних можливостей особистості і залежить від здатності зробити певні внутрішні перетворення для того, щоб співвіднести свої мету, настанови, бажання, інтереси з метою, бажаннями, інтересами інших.

Список використаних джерел

1. Гребінь Н. В. Чинники схильності особистості до маніпуляції у міжособовій взаємодії: теоретичний аспект. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова* : збірник наукових праць. М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. Серія 12 : Психологічні науки, Вип. 1 (46). С. 82-89.
2. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія особистості і спілкування: підр. К.: Либідь, 2004. 576 с.
3. Сугестивні технології маніпулятивного впливу : навч. посіб. / [В.М. Петрик, М.М. Присяжнюк, Л.Ф. Компанцева, Є.Д. Скулиш, О.Д. Бойко, В.В. Остроухов]; за заг. ред. Є.Д. Скулиша. 2-ге вид. К.: ЗАТ "ВІПОЛ", 2011. 248 с.

UDC 355.001.8:316.6(043.2)=111

KORNIENKO I.O., MERCHUK-TARASOVA YU.V.
Mukachevo State University

RESEARCH ON THE SOCIO-PSYCHOLOGICAL READAPTATION OF COMBATANTS

The relevance of the study is determined by the fact that the problems of socio-psychological adaptation of individuals to changing life conditions have been and remain one of the primary issues in social psychology. The study of various aspects

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>